

Programa cultural per a les àrees rurals a Finlàndia

Published by [Interacció](#) [1] on 12/09/2016 - 11:27 | Last modification: 05/02/2026 - 15:11

DEBAT 16

Finlàndia. [Rural Policy Committee](#) [2]

La política cultural a Finlàndia té dos grans impulsors al sector públic: l'administració central i els municipis, que es reparteixen la despesa pública en cultura gairebé a parts iguals, l'Administració central n'executa un 51'2 % i els municipis un 48'8 %[\[1\]](#) (2009).

L'Estat gestiona les institucions culturals nacionals, inclosa l'educació superior artística, i dóna suport a les indústries culturals, bàsicament el cinema. Mitjançant un sistema de subvencions, l'Estat intenta equilibrar la desigual programació d'arts escèniques (teatres i orquestres) i l'oferta de biblioteques i museus, mentre que els consells regionals de les arts exerceixen la mateixa funció de contrapès en l'àmbit de la creació artística.

En el context finès, **els municipis treballen de forma molt estreta amb les organitzacions del tercer sector cultural en el manteniment dels serveis bàsics culturals i la seva infraestructura**. Si agrupem els municipis en funció de la seva dimensió i centralitat en una línia, a un extrem trobarem els municipis petits de l'àmbit rural, on aquests serveis bàsics són les biblioteques públiques, l'educació per adults i el suport per activitats socioculturals i a l'altre extrem hi trobaríem la regió metropolitana de Hèlsinki, que inclou a més de la capital tres altres nuclis urbans. En mig d'aquests dos pols hi ha tres tipus de municipis: les ciutats més grans, els centres regionals o els petits municipis. Els especialistes (Mitchell; Kanerva, 2014) consideren que **un element clau per la sostenibilitat del sistema cultural és l'existència d'una institució universitària o d'ensenyament superior en l'àmbit de les arts**, ja que aquestes institucions garanteixen la renovació d'una audiència interessada per aquests temes. Sembla un esquema que ens resulta familiar.

«**Countryside of creative contrasts**» era el segon programa cultural per a les àrees rurals que es dissenyava a Finlàndia i donava continuïtat al que s'havia implementat entre 2005 i 2008. L'impulsava el **grup de treball sobre cultura del [Rural Policy Committee](#)** [2], un òrgan de cooperació i a la vegada una xarxa de treball, creat pel govern per treballar en el desenvolupament rural a meitat dels anys 90. Formen part del seu secretariat els ministres d'economia i treball i d'agricultura i forestal juntament amb tot un seguit d'experts en temes com participació, democràcia local, qualitat de vida, serveis rurals, etc., de tota mena d'organitzacions, des de les més petites d'arrel comunitària a les més especialitzades dels centres d'investigació universitari

Aquest programa d'acció es va dissenyar de forma participativa a partir de cinc tallers celebrats a diferents indrets del país, amb l'objectiu de comprovar si existia una visió comuna de la cultura rural i definir posteriorment una sèrie d'accions culturals per desenvolupar-la. **Les dues qüestions clau eren d'una banda com crear les condicions per afavorir la creativitat cultural i el desenvolupament cultural i de l'altra com canalitzar la creativitat cap a activitats i productes innovadors en un entorn rural**. Per poder resoldre aquestes dues qüestions era imprescindible assegurar els drets d'accés i de participació cultural a través de les biblioteques públiques, l'accés a Internet, el suport a l'emprenedoria i a les indústries culturals i al treball en xarxa entre els entorns rurals i urbans.

La visió de futur amb la que treballa el programa és la de **una cultura rural de contrastos**, diversa, plural i activa, però també assentada en un espai tranquil però dinàmic, distant però accessible, poc poblat però de trobades intenses, un espai físic i simbòlic **que es modernitza però que respecta i manté les tradicions**. Aquesta diversitat creativa està **fonamentada en tres factors: l'activisme dels residents, uns empoderadors parcialment mòbils, serveis culturals i un bon entorn sociocultural i físic**.

Quatre són els eixos que estructurin aquest programa: El primer eix, “Comunitats vives i innovadores” parteix de la base de que en una etapa de transició com la que estan vivint els països industrialitzats i en especial les àrees rurals d'aquests països, aquestes comunitats es faran més tolerants i multiculturals amb l'arribada de nous residents i de turistes. Entre les conclusions d'aquest primer eix destaquen **la necessitat de que els programes de cultura local (i els generals també) estiguin vinculats a estratègies de desenvolupament d'abast més gran** (regional, nacional o internacional) i que es fomenti la cooperació entre administracions. Els autors recomanen també que es doni suport a noves formes de participació cultural i que s'incentivi la participació dels nouvinguts i dels centres educatius per adults, així com que s'estudiï la necessitat de proveir serveis culturals pels residents a temps parcial i es faciliti l'accés a Internet a una velocitat adequada.

La Constitució finesa, com l'espanyola, dóna als ciutadans el dret d'accés a la cultura, però les dinàmiques demogràfiques de les darreres dècades i la crisi de les finances públiques dels darrers anys han suposat una pèrdua sensible d'aquests drets als col·lectius amb menys recursos o més allunyats dels centres urbans. **El segon eix del programa, “Serveis culturals efectius a l'àmbit rural”**, posa èmfasi en **la necessitat de fomentar la cooperació entre municipis i de reforçar les biblioteques públiques i les institucions educatives com a proveïdors de serveis culturals**. Per recobrar vitalitat cultural recomana que es financin activitats culturals no institucionals, que es creïn noves instal·lacions multidisciplinàries o que es porti la cultura als llocs on es troben els consumidors, siguin les xarxes socials o les estacions de transports. També consideren imprescindible que es busquin sinèrgies amb institucions finançades per l'Estat (com ara orquestres o teatres) per portar als pobles espectacles musicals o escènics com han fet a casa nostra la Diputació de Barcelona o la Generalitat de Catalunya.

Un dels temes més debatuts en relació a la transformació de les economies de les zones rurals dels països industrialitzats és la possibilitat que **l'economia creativa**, com ja va succeir amb la transformació de les grans ciutats, **pugui tenir un impacte positiu sobre els municipis rurals**. Això proposa treballar el tercer eix d'aquest programa, **“A productive operating environment for the creative economy and cultural entrepreneurship”**, especialment en els camps del turisme, la salut o el benestar personal. Considera necessari que les institucions públiques adaptin les seves polítiques i ofereixin serveis especialitzats per als emprenedors i empresaris de l'àmbit rural i les institucions educatives els hi facilitin la formació continua. Cal que les institucions donin suport als petits *microclusters* que es vagin formant perquè es puguin consolidar, facilitant-los la cooperació amb agències de viatges, programadors culturals, museus, guies turístics i professionals de les arts i l'artesanía.

El darrer pilar d'aquest programa és titulat **“The value of rural heritage and the rural cultural environment”** i reconeix l'important paper dels museus i les associacions en la preservació del patrimoni cultural dels entorns rurals, tant en la seva dimensió material com en la immaterial. Aquesta tasca adquireix un paper especialment rellevant en la preservació de la memòria de les tradicions rurals que estan en risc de perdre's amb la modernització de les àrees rurals.

No voldríem acabar aquesta ressenya sense preguntar-nos **quina és la situació a casa nostra de la planificació cultural de les àrees rurals**. D'una banda cal dir que **els municipis petits i els diferents actors culturals que hi treballen reben el suport de les administracions públiques** - especialment de l'administració local de segon nivell (diputacions i consells comarcals)- tant en termes econòmics com en termes d'assessorament per poder impulsar polítiques culturals que sense aquest suport estarien fora del seu abast. Parlem tant de tota mena de plans culturals (estratègics, museístics, d'usos, d'equipaments) i de subvencions bàsicament.

El que si es troba a faltar a Catalunya és la vinculació entre les estratègies de desenvolupament territorial dels entorns rurals i la cultura i l'art, com si fan altres països com ara el Regne Unit, França o Finlàndia^[2]. Aquí, les **estratègies de desenvolupament** ^[3] rural estan exclusivament centrades en aspectes estructurals com les comunicacions o en els sectors agropecuari i forestal i no donen massa importància a la cultura, a banda dels aspectes simbòlics o identitaris, i la posada en valor del patrimoni arquitectònic.

[1] Mitchell, Ritva; Kanerva, Anna. [Compendium. Cultural policies and trends in Europe](#) [5]. Finland, 2014.

[2] En el període 2007-2013 Finlàndia va veure com els fons estructurals de la UE finançaven projectes culturals amb 118M€, dels quals 32€ (un 18 %) es van dedicar a projectes culturals en entorns rurals. Font: [Cultural projects in EU programmes: Culture in the EU's Structural Fund projects and in the Rural Development Programme for Mainland Finland in 2007–2013](#) [6]

[Inicieu sessió](#) [7] o [registreu-vos](#) [8] per a enviar comentaris

Tags: desenvolupament territorial

Tags: cultura i sostenibilitat

Tags: governança cultural

- [9]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2016/arees-rurals-finlandia>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://www.ruralpolicy.fi/>

[3] <http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/full-informatiu-pdr-2014-2020-2015-02-27.pdf>

[4] http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/ytr_2_countryside_of_creativecontrasts.pdf

[5] http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/finland_042014.pdf

[6] http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/okm16_1.pdf

[7] <http://interaccio.diba.cat/>

[8] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[9] <https://interaccio.diba.cat/node/6676>